

Pod'akovanie

Za podnet k napísaniu príspevku som vďačný P. Kaňuchovi a za prvé výlety na lokalitu strýkovi M. Jarčuškovi.

Literatúra

- BENKO Š. 2009: Desať rokov manažmentu populácie rybára riečneho. — Pp.: 9. In: KROPIL R. & LEŠO P. (eds.): Aplikovaná ornitológia 2009. TU Zvolen.
- BENKO Š. 2011: Čo (ne)potrebujú čajky. — Vtáky 6 (1): 12–13.
- BIRDLIFE INTERNATIONAL 2004: Birds in Europe: population estimates, trends and conservation status. — BirdLife International, Cambridge.
- DAROLOVÁ A. 2002: Rybár obyčajný/Rybár riečny (*Sterna hirundo*). — Pp.: 335–336. In: DANKO Š., DAROLOVÁ A. & KRISTÍN A. (eds.): Rozšírenie vtákov na Slovensku. Veda, Bratislava.
- HUDEC K. & ČERNÝ W. et al. 1977: Fauna ČSSR. Ptáci 2. — Academia, Praha.
- KAŇUCH P., PAVÚK J., SÁROSSY M., FECKO M., FULÍN M., IMRICH P., KRÍŠOVSKÝ P., OLEJÁR I., SEDLÁK M. & VRÁBEL P. 2006: Torysa – migračná cesta vtáctva po 40 rokoch. — Tichodroma 18: 31–42.
- MOŠANSKÝ A. 1960: Hniezdenie rybára obyčajného (*Sterna hirundo* L.) na severnom Slovensku. — Sborník Východoslovenského múzea v Košiciach. Série A: Prírodné vedy 1: 63–67.
- PALÁŠTHY J. & VOSKÁR J. 1966: Torysa migračná cesta vtáctva. — Východoslovenské vydavateľstvo, Košice.
- SKÓRKA P., WÓJCIK J. D. & MARTYKA R. 2005: Colonization and population growth of Yellow-legged Gull *Larus cachinnans* in southeastern Poland: causes and influence on native species. — Ibis 147: 471–482.

Došlo: 25. 8. 2011

Prijaté: 28. 10. 2011

Hniezdenie šabliarky modronohej (*Recurvirostra avosetta*) v roku 2010 na JZ Slovensku

Breeding of Avocet (Recurvirostra avosetta) in 2010 in SW Slovakia

Vladimír SLOBODNÍK¹, Mirko BOHUŠ², Jozef LENGYEL³ & Roman SLOBODNÍK⁴

¹ŠOP SR, Správa CHKO Ponitrie, Dlhá 3, 971 01 Prievidza, Slovensko; vladimir.slobodnik@sopsr.sk

²Katedra ekozoológie a fyziotaktiky Prírodovedecká fakulta UK, Mlynská dolina, 842 15 Bratislava, Slovensko; bohus@fns.uniba.sk

³Nitriansky Hrádok, Za kostolom 2, 942 01 Šurany, Slovensko; jozef.lengyel@gmail.com

⁴Katedra ekológie a environmentalistiky, Fakulta prírodných vied UKF, Tr. A. Hlinku 1, 949 74 Nitra, Slovensko; roman.slobodnik@ukf.sk

During the season in 2010, with extremely high precipitations, we observed breeding of at least seven pairs of Avocet in districts Komárno and Nové Zámky in south-west Slovakia. Altogether, eight young leaved four nests.

Šabliarka modronohá (*Recurvirostra avosetta*) hniezdi v Európe veľmi ostrovčekovite. Hniezdny areál siaha na východe až po Kazachstan, Mongolsko a severnú Čínu. Lokálne hniezdi v severnej Afrike, pričom ako celoročný

rezident sa vyskytuje vo východnej a južnej Afrike (Hoyo et al. 1996). Zo Slovenska uvádza Ferienc (1977) výskyt šabliarok v Podunajsku od Šamorína po sútok Hrona s Dunajom. Novšie údaje o hniezdení, resp. nepravidelnom hniezde-

ní, šabliarok modronohých na Slovensku uvádza Danko (2002). Je lokalizované do oblasti sústavy rybníkov medzi Iňačovcami a Senným – od roku 1983 a do Podunajska – od roku 1991. Šťastný et al. (2006) uvádzajú celkovo 1–4 páry hniezdiace v Česku v rokoch 2001–2003.

Počas mimoriadne výdatných zrážok v roku 2010 došlo k vytvoreniu sústav zaplavených plôch na mnohých agroecénózach južného Slovenska. V oblasti Podunajskej nížiny boli na niektorých miestach dosiahnuté rekordné hodnoty zrážok, keď v apríli bol mesačný úhrn viac ako 276 %, v máji viac ako 426 % a v júni viac ako 226 % normálu obdobia rokov 1961–1990 (<http://www.shmu.sk>). Mnohé z týchto mokradí sa udržali po niekoľko mesiacov a viaceré až do jesene. Tento fakt spôsobil zahniezdenie niektorých vzácnych druhov močiarnych vtákov i na nových lokalitách JZ Slovenska. Jedným z týchto druhov bola aj šabliarka modronohá.

Hniezdo šabliarok modronohých so štvorkusovou násadou sme zistili 19. 6. 2010 pri Hurbanove (okres Komárno) na snečnicovom poli so zaplavenými pôdnymi depresiami. Pri kontrole hniezda 5. 7. bolo nájdené už iba jedno vajce, z ktorého sa práve začínalo liahnúť mláďa. Vo vzdialenosti 20 metrov od hniezda boli zistené ešte dve mláďatá (obr. 1). Dňa 3. 8. boli pozorované všetky 3 lietajúce juvenilily a 2 dospelé vtáky. Ďalšími hniezdičmi na lokalite boli *Charadrius dubius* (asi 3 páry) a *Vanellus vanellus* (5 párov).

Ďalší hniezdny výskyt šabliarok sme zistili v k. ú. Zemianska Olča v okrese Komárno, kde sme 14. 7. 2010 zaregistrovali jeden pár s dvomi mláďatami. Lokalita predstavovala zaplavenú agroecénózu na ploche minimálne 2 ha, mozaikovitého tvaru, s hĺbkou vody do 30 cm a bez vegetácie. Okolité plochy tvorili kukuričné lány. Šabliarky boli počas hniezdného obdobia viackrát pozorované aj na menšom slanisku pri Hornej Zlatnej (okres Komárno) a na hnojisku pri ceste neďaleko od slaniska. Tento pár úspešne odchoval pravdepodobne len 1 mláďa, a to na základe posledného pozorovania už vzletného mláďaťa s dvoma dospelými 13. 8. 2010 (A. Trnka in litt.).

Neúspešné hniezdenie ďalšieho páru sme zistili východne od obce Bánov (okres Nové Zámky),

Obr. 1. Mláďa šabliarky modronohej (*Recurvirostra avosetta*) v okrese Komárno 5. 7. 2010 (Foto: Mirko Bohuš).

Fig. 1. Nestling of Avocet (*Recurvirostra avosetta*) in Komárno district, July 5, 2010 (Photo by Mirko Bohuš).

na periodicky dlhodobu zaplavených poľných depresíach. Dňa 14. 5. bola samica pozorovaná na hniezde na malom ostrovčeku (s porastami *Persicaria amphibia*) uprostred hlavného poľného jazera. Po výdatných dažďoch 16. 5. bol však hniezdny ostrovček kompletne zaplavený, a hniezdenie neúspešné. Pozorovanie 1 dospelého a 2 lietajúcich mladých jedincov 23. 8. a 28. 8. na tejto lokalite však potvrdzuje úspešné hniezdenie šabliarok modronohých na inej blízkej lokalite.

Neúspešné hniezdenie 2 párov bolo zistené aj na periodických zaplavených poľných depresíach západne od obce Bešeňov (okres Nové Zámky). Depresie vznikli po intenzívnych dažďoch na mladom kukuričnom poli. Dva páry tu boli zaregistrované 2. a 6. 6. 2010. Dňa 7. 6. zistil M. Šabík (<http://www.birding.sk>) na lokalite 3 adultné páry a 1 lietajúceho juvenila. Jeden pár si vyhlboval na ostrovčeku hniezdnu jamku. Dňa 11. 6. bolo na lokalite zistených 8 jedincov, z toho boli 2 súdržné páry. Samica z jedného páru sedela už na hniezde na ostrovčeku s mladou kukuricou. Dňa 17. 6. bolo na lokalite zistených 11 adultných jedincov, pričom 2 samice sedeli na hniezdach na dvoch ostrovčekoch s porastami mladej kukurice. Dňa 15. 7. po poklese vôd sa na lokalite už dospelé exempláre nezdržovali (2. 7. – naposledy pozorovaná samica na hniezde, 5. 7. – naposledy pozorovaný dospelý pár). Na jednom hniezdnom ostrovčeku bolo nájdené 1 predované vajčisko a zvyšky druhého vajčiska.

Uvedené pozorovania potvrdzujú, že v roku 2010 sa na JZ Slovensku, v okresoch Komárno a Nové Zámky sa pokúsilo zahniezdiť minimálne 7 párov šabliarok modronohých, z nich 4 páry odchovali spolu 8 mláďat. Obdobný prípad hniezdenia druhu bol zaznamenaný aj v Česku, kedy na zaplavenom poli v blízkosti Olomouca bol pozorovaný dospelý pár so štyrmi mláďatami viacerými ornitológmi (<http://birds.cz/avif/>). Uvedené prípady potvrdzujú veľký význam mokradí v podmienkach poľnohospodársky využívanej krajiny (Krištín 2008, Krištín et al. 2003, Pavelčík 2011).

Literatúra

- DANKO Š. 2002: Šabliarka modronohá (*Recurvirostra avo-setta*). — Pp.: 253–255. In: DANKO Š., DAROLOVÁ A. & KRIŠTÍN A. (eds.): Rozšírenie vtákov na Slovensku. VEDA, Bratislava.
- FERIANC O. 1977: Vtáky Slovenska 1. — VEDA, Bratislava.
- DEL HOYO J., ELLIOT A. & SARGATAL J. 1996: Handbook of the birds of the world. Vol. 3. — Lynx Edicions, Barcelona.
- KRIŠTÍN A. 2008: Vtáctvo vybraných agroecénóz a vodných nádrží Nitrianskej pahorkatiny (JZ Slovensko). — Tichodroma 20: 103 – 112.
- KRIŠTÍN A., KUŠÍK P., KERESTÚR D. & VELEKÝ M., 2003: Vtáky kontaktnej zóny Poiplia a južnej časti Krupskej planiny. — Ochrana prírody, 22: 109–116
- PAVELČÍK P. 2011: O podzimní migraci bahňáků na jižním Slovensku v roce 2010. — Kroužkovatel 11: 10–12.
- ŠŤASTNÝ K., BEJČEK V. & HUDEC K. 2006: Atlas hnízdního rozšíření ptáků v České republice. — Aventinum, Praha.

Došlo: 1. 8. 2011
Prijaté: 25. 10. 2011